



Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Mf.I.40.062/2022/3.

A felperesek:

I. rendű: (I.rendű felperes neve (címe))

II. rendű: II.rendű felperes neve (címe)

III. rendű: III.rendű felperes neve (címe)

IV. rendű: IV.rendű felperes neve (címe)

V. rendű: V.rendű felperes neve (címe)

VI. rendű: VI.rendű felperes neve (címe)

VII. rendű: VII.rendű felperes neve (címe)

VIII. rendű: VIII.rendű felperes neve (címe)

IX. rendű: IX.rendű felperes neve (címe)

X. rendű: X.rendű felperes neve (címe)

XI. rendű: XI.rendű felperes neve (címe)

XII. rendű: XII.rendű felperes neve (címe)

XIII. rendű: XIII.rendű felperes neve (címe)

XIV. rendű: XIV.rendű felperes neve (címe)

XV. rendű: XV.rendű felperes neve (címe)

XVI. rendű: XVI.rendű felperes neve (címe)

XVII. rendű: XVII.rendű felperes neve (címe)

XVIII. rendű: XVIII.rendű felperes neve (címe)

XIX. rendű: XIX.rendű felperes neve (címe)

XX. rendű: XX.rendű felperes neve (címe)

XXI. rendű: XXI.rendű felperes neve (címe)

XXII. rendű: XXII.rendű felperes neve (címe)

XXIII. rendű: XXIII.rendű felperes neve (címe)

XXIV. rendű: XXIV.rendű felperes neve (címe)

XXV. rendű: XXV.rendű felperes neve (címe)

XXVI. rendű: XXVI.rendű felperes neve (címe)

XXVII. rendű: XXVII.rendű felperes neve (címe)

XXVIII. rendű: XXVIII.rendű felperes neve (címe)

XXIX. rendű: XXIX.rendű felperes neve (címe)

XXX. rendű: XXX.rendű felperes neve (címe)

XXXI. rendű: XXXI.rendű felperes neve (címe)

XXXII. rendű: XXXII.rendű felperes neve (címe)

XXXIII. rendű: XXXIII.rendű felperes neve (címe)

XXXV. rendű: XXXV.rendű felperes neve (címe)

XXXVI. rendű: XXXVI.rendű felperes neve (címe)

XXXVII. rendű: XXXVII.rendű felperes neve (címe)

XXXVIII. rendű: XXXVIII.rendű felperes neve (címe)

XXXIX. rendű: XXXIX.rendű felperes neve (címe)

XL. rendű: XL.rendű felperes neve (címe)

XLI. rendű: XLI.rendű felperes neve (címe)

XLII. rendű: XLII.rendű felperes neve (címe)

XLIII. rendű: XLIII.rendű felperes neve (címe)

XLIV. rendű: XLIV.rendű felperes neve (címe)

XLV. rendű: XLV.rendű felperes neve (címe)

A felperesek meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Fodor András ügyvéd (címe)

Az alperes:

alperes neve (címe)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Darázs és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Darázs Ferenc ügyvéd, címe)

A per tárgya:

Kockázati illetménypótlék

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Gyulai Törvényszék 7.M.70.116/2021/89/I.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Felperes, 7.M.70.116/2021/90.

Alperes, 7.M.70.116/2021/91.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja az alábbiak szerint:

A kockázati illetménypótlék címén megítélt összeget az I. rendű felperes esetében 1 900 000 (egymillió-kilencszázezer) forintra felemeli és a kamat kezdő időpontját 2017. április 26. napjára változtatja meg azzal, hogy a késedelmi kamat mértékét akként pontosítja, hogy az 2022. november 1-től a 454/2022. (XI. 9.) Kormányrendelet hatályban léte alatt az abban meghatározott 25 %-os mértéket nem haladhatja meg.

A kockázati illetménypótlék címén megítélt összeget a VII. rendű felperes esetében 1 900 000 (egymillió-kilencszázezer) forintra, a XII. rendű felperes esetében 1 720 000 (egymillió-hétszázhuszezer) forintra felemeli, a késedelmi kamat mértékét pedig akként pontosítja, hogy az 2022. november 1-től a 454/2022. (XI. 9.) Kormányrendelet hatályban léte alatt az abban meghatározott 25 %-os mértéket nem haladhatja meg.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg

a II. rendű felperesnek 1 880 000 (egymillió-nyolcszáznyolcvanezer) forint kockázati illetménypótlékot,

a III. rendű felperesnek 1 900 000 (egymillió-kilencszázezer) forint kockázati illetménypótlékot,

a IV. rendű felperesnek 1 900 000 (egymillió-kilencszázezer) forint kockázati illetménypótlékot,

az V. rendű felperesnek 1 800 000 (egymillió-nyolcszázezer) forint kockázati illetménypótlékot,

a VI. rendű felperesnek 1 900 000 (egymillió-kilencszázezer) forint kockázati illetménypótlékot és ezen összegek után 2017. április 26-tól a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát azzal, hogy a késedelmi kamat mértéke 2022. november 1. napjától a 454/2022. (XI. 9.) Kormányrendelet hatályban léte alatt az abban meghatározott 25 %-os mértéket nem haladhatja meg.

Mellőzi a felperesek perköltség fizetésére kötelezését.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek fejenként 100 000 (százezer) forint elsőfokú eljárással és a megelőző másodfokú eljárással kapcsolatban felmerült perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy a Gyulai Törvényszék Gazdasági Hivatala külön felhívására fizessen meg 3 778 949 (hárommillió-hétszázhetvennyolcezer-kilencszáznegyvenkilenc) forint állam által előlegezett költséget.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I., VII. és XII. rendű felpereseknek fejenként 40 000 (negyvenezer), a II., III., IV., V. és VI. rendű felpereseknek fejenként 50 000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 1 131 200 (egymillió-egyszázharmincegyezer-kettőszáz) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] A perbeli időszakban az I-VII. és XII. rendű felperesek az alperes (város 1 neve)-i mentőállomásán dolgoztak közalkalmazotti jogviszony keretében, mint az irányító

csoport munkatársai. Részben mentésvezető, részben mentésirányító munkakörben láttak el feladatokat.

[2] Készenléti jellegű munkakörben, váltásos beosztásban teljesítették a szolgálatot 7-től 19 óráig, illetve 19 órától 7 óráig tartó műszakokban. A nappali műszakban egy mentésvezető és három mentésirányító, az éjszakai műszakban pedig egy mentésvezető és két mentésirányító dolgozott. Az előbbieik alapján a felperesek négyféle beosztásban dolgoztak, mentésirányító nappali szolgálat (MIR-N), mentésirányító éjszakai szolgálat (MIR-É), mentésvezető nappali szolgálat (MV-N) és mentésvezető éjszakai szolgálat (MV-É).

[3] A mentésirányítók fő feladata a beérkező hívások fogadása, azok minősítése és az előbbieik alapján a megfelelő intézkedések megtétele, a mentésvezető fő feladata pedig a döntések jóváhagyása, szükség esetén módosítása volt. Az éjszakai műszakban a mentésvezető maga is fogadott hívásokat.

[4] A mentésirányítás az (program 1 neve) programon keresztül történt, amelynek célja a döntéstámogatás. E rendszeren belül a hívások a (platform 1 neve) elnevezésű platformon jelennek meg, a más megyéből érkező, úgynevezett túlsorduló hívások pedig a (platform 2 neve) platformon.

[5] A mentésirányítók és a mentésvezető döntési kompetenciáit a munkaköri leírások és kötelező eljárási protokollok részletesen szabályozták.

[6] A (város 1 neve)-i mentőállomás mentésirányító helyiségében hat mentésirányítói és egy mentésvezetői munkaállomás került kialakításra. A mentésirányító munkaállomások párhuzamosan – 3-3 egymással szemben – helyezkednek el, a mentésirányítók személyenként három monitort használnak. A mentésvezető munkaállomása a mentésirányítókéra merőleges, és 6 monitort használ.

[7] Az alperes, bár 2011-ben, 2014-ben és 2016-ban is készített kockázatértékelést, a felperesek munkaköreit nem jelölte meg pótlékra jogosító munkakörként, aminek következtében részükre kockázati pótlékot sem fizetett.

Az eredeti kereset és az ellenkérelem

[8] Az I. rendű felperes 1 760 000 forint kockázati illetménypótlék és ezen összeg 2019. július 1. napjától számított kamata, II., III., IV., V., VI., VII. rendű felperesek 1 420 000 forint kockázati illetménypótlék, a XII. rendű felperesek 1 260 000 forint kockázati pótlék és ezen összeg után 2010. január 17. napjától számított késedelmi kamata, valamint perköltség megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Arra hivatkoztak, hogy munkaidejük legalább fele részében a jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázatok között került sor foglalkoztatásukra. Érvényesíteni kívánt jogként a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 72. § (1) bekezdés a) és b) pontját jelölték meg, utalva a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 87. § 1/F. és

1/H. pontjaira, valamint a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatásról szóló 27/1995. (VII. 25.) NM rendelet 7. § (4) pontjára is.

[9] Az alperes ellenkérelme a felperesek keresetének elutasítására és perköltségben marasztalásukra irányult. Vitatta, hogy a foglalkoztatásukra a munkaidejük legalább felében a jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázatok között került volna sor.

A megelőző eljárásban az elsőfokú bíróság ítélete

[10] A Gyulai Törvényszék 7.M.70.001/2020/17/I. számú ítéletével – mások mellett – az I-VII. és XII. rendű felperesek kereseteit elutasította. Kötelezte a felpereseket perköltség megfizetésére, továbbá megállapította, hogy a felmerült eljárási illeték és az állam által előlegezett költség az állam terhén marad.

[11] Megállapította, hogy a felperesek esetében a munkaidejük felét megközelítően sem áll fenn a jogszabályban meghatározott egészségi károsító kockázatnak való kitettség. Elfogadta a szakértői vélemény arra vonatkozó megállapításait, hogy a mentésirányítók, mentésvezetők a hívások bonyolítása idején vannak pszichés egészségkárosító kockázatnak kitéve, melyek időtartama az utómunkát is figyelembe véve a munkaidő 20 %-a alatt marad. Rögzítette, hogy bár a szakértő felvetette a mentésvezetők azonos műszakban dolgozó mentésirányítók hívása idején fennálló fokozott pszichés terhelésének lehetőségét, ennek munkaidő-igényét az adatok hiányossága miatt kiszámítani nem tudta. A törvényszék azonban a szakértői vélemény további kiegészítését a szakértői szemle tapasztalataira, a felperesek személyes előadásaira, a mentésvezetői munkaköri leírásra és egyéb peradatokra hivatkozással nem tartotta szükségesnek. Úgy értékelte, nem állapítható meg, hogy a mentésvezető e körben érzett felelőssége abban a tartományban helyezkedne el, amely különösen nagy felelősségként lenne azonosítható és érdemi mennyiségben. Aggálytalannak tekintette a képernyő előtti munkavégzés egészségkárosító kockázatát kizáró szakértői megállapítást is.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem a megelőző eljárásban

[12] Az ítélettel szemben az I., II., III., IV., V., VI. és XII. rendű felperesek fellebbezést terjesztettek elő, melyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és kereseti kérelmüknek helyt adó határozat meghozatalát kérték. Keresetüket a kockázati pótléknak a per folyamán esedékessé vált további részleteire is kiterjesztették. Másodlagos fellebbezési kérelmük az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására, újabb határozat hozatalára utasítására irányult. Első- és másodfokú perköltség igényt is előterjesztettek.

[13] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen – lényegében – az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett részének helybenhagyására és a fellebbezést benyújtó felperesek perköltségben marasztalására irányult.

Az ítéltábla döntése a megelőző eljárásban

[14] A Szegedi Ítéltábla Mf.I.40.085/2020/5. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a megfellebbezett – az I-VII. és XII. rendű felperesek keresetét elutasító – rendelkezéseit hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot e körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

Az I-VII. és XII. rendű felperesek perköltségét fejenként 20 000 forintban, az alperes perköltségét 60 000 forintban, a fellebbezési eljárási illetéket 1 152 000 forintban állapította meg.

[15] Végzésének indokolásában a felek részletes tényállítási kötelezettségére, illetve vitatás esetén a bizonyítási kötelezettségére, illetve az előbbieik körében a törvényszék közreműködési kötelezettségére hívta fel a figyelmet, a szakértői feladat vonatkozásában pedig arra, hogy a bizonyítottan fennálló tényeket, körülményeket, az igazolt időtartamban folytatott tevékenységet az egészségkárosító kockázatok szempontjából szükséges értékelnie, megjelölve azokat a tényeket, körülményeket, folyamatokat, amelyek valamilyen egészségkárosító kockázatnak minősülnek, és szükséges összesítenie az ezen körülmények között történő foglalkoztatás időtartamát, meghatározva annak a felpereseknek munkaidejéhez viszonyított arányát.

[16] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelkezett kompetenciával arra, hogy megalapozott szakvélemény hiányában saját maga vonjon le következtetést szakkérdésben, mert annak megítélése, hogy valamely egészségkárosító kockázat fennáll-e és ha igen, milyen mértékben szakkérdés. A bíróság önmaga nem foglalhatott volna állást abban a kérdésben, hogy a mentésvezető pszichés terhelése abba a tartományba esik-e, amely alapul szolgál az egészségkárosító kockázat megállapítására.

[17] Az ítéltábla rámutatott a szakvélemény és annak kiegészítése hiányosságaira és hibáira, melyek között szerepel, hogy a 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 5. számú melléklete önálló pontban (6. pont) említi a képernyős munkahelyen történő munkavégzést, mint fokozott pszichés terheléssel járó tevékenységet, ezért az önmagában vizsgálandó, nem pedig egyéb okozott pszichés terheléssel járó tevékenységgel együtt. Amennyiben ugyanis a jogszabály önmagában a képernyős munkahelyen történő munkavégzést – egészségkárosító kockázat eredőjeként tekinthető – fokozott pszichés megterhelésként nevesíti, a szakértő nem támaszthat az egészségkárosító kockázat fennállásának megállapításához ennél több, ezen túlmenő feltételt. A szakértő az adminisztratív tevékenységet nem tekintette egészségkárosító kockázatnak kitettnek, azonban nem részletezte, hogy e feladatokat a felperesek számítógéppel végzik-e és ha igen, milyen időtartamban, és azt sem részletezte, hogy miért nem vette e tevékenységet figyelembe a képernyős munkahelyen történő munkavégzés körében.

[18] Rámutatott továbbá arra is, hogy a 33/1998.(VI.24.) NM rendelet 5. számú mellékletének 6. pontja nem a képernyős munkahelyen történő tartózkodásra, hanem az itt

történő munkavégzésre teszi a hangsúlyt, tehát mindenképp vizsgálni szükséges – a felperesek munkakörének készenléti jellegére tekintettel – hogy a munkaidő milyen hányadában történik a képernyős munkahelyen a munkavégzés.

[19] Az ítéltábla végzésében az új eljárásra vonatkozó iránymutatásként rögzítette, hogy az elsőfokú bíróságnak fel kell hívnia a felpereseket a munkaköri feladatokkal kapcsolatos tényállítások minden részletre kiterjedő előadására, az általuk vélt egészségkárosító kockázatok megnevezésére, annak megjelölésére, hogy mely tevékenységeiket milyen időtartamban vélik e kockázati körülmények között végzettnek. Ezt követően fel kell hívnia az alperest arra, hogy nyilatkozzon, milyen tekintetben vitatja a felperesek előadását. A feleket tájékoztatnia kell az általuk bizonyítandó tényekről, a bizonyítatlanság jogkövetkezményeiről. A nem vitatott körülmények kivételével a felpereseket fel kell hívni a saját állításaik bizonyítására. Amennyiben a felperesek az alperes adatszolgáltatására tesznek indítványt és az alperes a kért adatokat nem szolgáltatja teljeskörűen, le kell vonnia ennek a jogkövetkezményeit. Az ilyen módon feltárt tények, körülmények alapján kell a szakértőt a szakértői véleményének pontosítására, kiegészítésére felhívni. Amennyiben a szakértői vélemény hiányos, aggályos marad, úgy a szakértő ismételt felhívásával szükséges ezen hiányosságokat, aggályokat megszüntetni. Ennek sikertelensége esetén szükség szerint sor kerülhet új szakértő kirendelésére.

A kereset és ellenkérelem

[20] Keresetükben a felperesek – havi 20 000 forinttal számolva – kérték, hogy kötelezze a bíróság az alperest kockázati illetménypótlék címén az I. rendű felperesnek 1 900 000 forint, a II. rendű felperesnek 1 880 000 forint, a III. rendű felperesnek 1 900 000 forint, a IV. rendű felperesnek 1 900 000 forint, az V. rendű felperesnek 1 800 000 forint, a VI. rendű felperesnek 1 900 000 forint, a VII. rendű felperesnek 1 900 000 forint, a XII. rendű felperesnek 1 720 000 forint megfizetésére, és ezen összegek után 2017. április 26-tól a kifizetés napjáig járó időre a törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetését is kérték. Perköltség igényeiket a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. §-ára alapítottnak az általános szabályok szerint érvényesítettek azzal, hogy a jogi képviselő áfa fizetésére köteles.

[21] A perbeli időszakot akként határozták meg, hogy az I., III., IV., VI. és VII. rendű felperesek esetében 2013. április 1-től 2021. február 28-ig tartott, ezt követően a jogviszony váltás folytán a közalkalmazotti jogviszonyuk egészségügyi szolgálati jogviszonyként folytatódott. A II. rendű felperes esetében a perbeli időszak 2013. április 1-től 2021. január 31. napjáig. Az V. rendű felperes esetében 2013. április 1-től 2016. szeptember 30-ig, majd 2017. január 1-től 2018. augusztus 31-ig ezt követően 2018. november 1-től 2021. február 28-ig tartott. A XII. rendű felperes esetében 2013. április 1-től 2014. március 31-ig, majd 2014. május 2-től 2014. június 30-ig, ezt követően 2015. március 1-től 2021. február 28-ig tartott.

[22] Keresetüket azzal indokolták, hogy a perbeli időszakban a foglalkoztatásukra munkaidejük legalább fele részében jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázatok között került sor. Érvényesített jogként a Kjt. 72. § (1) bekezdés a) pontját tüntették fel, jogalap körében pedig az Mvt. 87. § 1/F. pontja, a 87. § 1/H. pontját határozták

meg, valamint hivatkoztak a 27/1995. (VII. 25.) NM rendelet 7. § 4. pontjára. Az egészségkárosító kockázatok körében hivatkoztak ergonómiai kockázatként a kényszertesthelyzetben végzett munkára, pszichoszociális kockázatként a képernyő előtti munkavégzésre, valamint a rádió és mobiltelefon forgalmazás kockázatára. A mentésirányító szerepkörök tekintetében a hívásfogadás és az azt követő utómunkával kapcsolatos fokozott pszichés terheléssel járó tevékenységre. Állították, hogy a munkaidejük legalább 50 %-ában képernyős munkavégzést végeznek, mivel az információk folyamatos nyomonkövetése – a monitorok folyamatos figyelése – nemcsak lehetőség, hanem munkáltatói elvárás is a mentésirányítók és a mentésvezetők irányában. Hivatkoztak továbbá a helyiség méretére, az abban található monitorok mennyiségére is. A képernyős munkahelyként minősítés jogalapját az 50/1990. (XI. 3.) EÜM rendelet 2. § b) pontjában jelölték meg, míg a fokozott pszichés terhelésként járó tevékenység minősítéseként a 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 5. sz. melléklet 2. és 6. pontjára hivatkoztak.

[23] Az alperes ellenkérelme a felperesek keresetének elutasítására és perköltségben marasztalására irányult. A perköltséget a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet általános szabályai alapján kérte megállapítani. Vitatta, hogy a felperesek foglalkoztatásánál a munkaidejük legalább felében a jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázatok között került volna sor, tehát hiányzik a Kjt. 72. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt feltétel.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[24] A Gyulai Törvényszék – mint a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jogutódja – 7.M.70.116/2021/89/1. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek kockázati illetménypótlék címén 440 000 forintot és ezen összeg után 2018. január 5. napjától a kifizetés napjáig járó időre járó törvényes kamatát.

A VII. rendű felperesnek kockázati illetménypótlék címén 320 000 forintot és ezen összeg után 2016. április 26. napjától a kifizetés napjáig járó időre törvényes késedelmi kamatát.

[25] A XII. rendű felperesnek kockázati illetménypótlék címén 40 000 forintot és ezen összeg után 2017. április 26-tól a kifizetés napjáig járó törvényes kamatát. Ezt meghaladó mértékben az I., a VII. és a XII. rendű felperesek keresetét elutasította.

[26] A II., III., IV., V., VI. rendű felperesek keresetét elutasította.

[27] Kötelezte az I. és VII. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg az alperesnek személyenként külön-külön 95 250 forint mindkét fokú eljárásban felmerült perköltséget.

[28] Kötelezte a II., III., IV., V., VI. és XII. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg az alperesnek személyenként külön-külön 101 600 forint mindkét fokon felmerült perköltséget.

[29] Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a Gyulai Törvényszék Gazdasági Hivatal külön felhívására 282 812 forint állam által előlegezett költséget, míg a további 3 496 137 forint költség az állam terhén marad.

[30] Mindkét fokon felmerült 2 470 400 forint eljárási illeték pedig az állam terhén marad.

[31] A megismételt eljárásban abból indult ki, hogy a ismételten meghallgatta a felpereseket, nyilatkoztatta az alperest, továbbá meghallgatta az irányító csoport vezetőjét, (tanú 1 neve)-t. A korábban már többször kiegészített szakvélemény további kiegészítését rendelte el, mely alapján a (szakértői szervezet neve) szakértői szervezet 2022. április-május folyamán a felperesek teljes műszakos követéses munkahigiénés vizsgálatát végezte el, külön vizsgálva a szerepkörönkénti (mentésirányító/mentésvezető/nappali/éjszakai műszak) kitettséget.

[32] Megállapította, hogy a szakvélemény képernyős munkahelynek minősíti a felperesek (város 1 neve)-i irányítócsoporthoz található munkahelyét, azonban a képernyős munkahelyen való munkavégzésre fókuszálva megkülönböztet operatív képernyős tevékenység mellett képernyő figyelés tevékenységet (ez utóbbi a monitorok nézése, egyéb, egyidejű tevékenység végzése nélkül). Az operatív képernyős tevékenységen belül valósul meg a hívások kezelése, a hívással kapcsolatos további rögzítés, illetve a speciális programok kezelése, különösen a mentésirányítók esetében. A szövegszerkesztő, vagy táblázatkezelő program használatával történő jelentések készítése is képernyős operatív programnak minősül.

[33] Utalt arra, hogy a képernyő figyelése – egyéb, egyidejű tevékenység végzése nélkül – nem a munkavégzés munkáltató által előírt és valamilyen módon számonkért kötelező eleme. A képernyőkön megjelenő folyamatok a felperesek részéről nem igényelnek folyamatos, megszakítás nélküli felügyeletet, kontrollt, a felperesek azonban jellemzően nyomon követik a folyamatban lévő mentési feladatokat, illetve tájékozódnak a megyei, régiós, vagy akár országos szinten zajló feladatokról. Ennek háttérében állhat szakmai érdeklődés, konkrét eset kapcsán személyes indíttatás vagy a munka tevékenység feletti kontroll helyzete iránti igény. Ezek a motivációk fontosak lehetnek akkor is, ha a képernyő figyelése nem a munkáltató részéről előírt kötelezettség és ezzel kapcsolatban nem áll fenn számonkérhető felelősség, valamint a munkavégzés hatékonyságához nem járul hozzá feltétlenül és közvetlen módon.

[34] A mentésirányítók tekintetében egészségkárosító kockázatként értékelhető tevékenység – a képernyős operatív tevékenység keretei között – a hívások kezelése során áll fenn folyamatosan, mint jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázat értékelhető tevékenység, ez több más tevékenység/körülmény hatásában testesül meg. Ennek az az oka, hogy fokozott pszichés terheléssel járó tevékenységek közül a 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 5. sz. melléklet 1., 2. és 6. pontja folyamatosan fennáll, míg a 7. pontban feltüntetett konfliktus lehetősége eseti. Az egyéb képernyős operatív tevékenységek közül kizárólag a 6. pontban található képernyős munkahelyen folytatott tevékenység a folyamatos, minden más fokozott pszichés terheléssel járó tevékenység esetileg merül fel. Az adminisztrációs tevékenység vonatkozásában – döntően a mentésvezető vonatkozásában – megállapította,

hogy az közel teljes körben számítógépes műveletekkel történik, ezért képernyő előtti operatív tevékenységnek minősül.

[35] Hivatkozott a szakértő azon megállapítására, mely szerint jelentősége van annak, hogy milyen a munkavégzés, ami a képernyős munkahelyen történik. E tevékenység nem válik fokozott pszichés terheléssel járó tevékenységgé kizárólag attól, hogy számítógépes támogatással kerül megvalósítására. A szakirodalom (például Tímár 1981. alapján a fokozott pszichológiai igénybevétel a munkafeladatok folyamat vagy csoportvezetése) az azok végrehajtása kapcsán előforduló terhelések, például döntések nehezen áttekinthető helyzetben és a munkafeltételek (például különösen nagy felelősség viselése emberekért, anyagi terhekért) kombinációján múlik. A képernyős operatív tevékenység a hívások kezelése során teljes egészében, az ezen kívül eső időben eseti jelleggel fokozott pszichés terheléssel járó tevékenység.

[36] Kifejtette, hogy a felpereseknek a teljes képernyő előtti munkával töltött idejük az átlagos munkaidejük több mint 50 %-át teszi ki, ami nagyjából egyenlő arányban oszlik meg a képernyő figyelése és az operatív képernyős munkavégzés között, A teljes képernyő előtti munka aránya műszakonként 56 %, ehhez képest az operatív képernyős tevékenység, illetve a képernyő figyelés átlagos aránya 28-28 %. A mentésirányítók esetében a hívások kezelése az operatív képernyős tevékenység keretei között valamivel kevesebb, mint a műszakban töltött átlagos munkaidő 10 %-a, és ez az idő az, ami a jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázati tényezőként értékelhető. A mentésirányító munkakörök esetében tehát a perbeli időszakban a hívásfogadások kezelése során egy műszak átlagos munkaideje megközelítőleg 10 %-ában érvényesül a perben releváns jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázat, amely nem érte el a kockázati illetmény megállapításához szükséges a Kjt. 71. § (1) bekezdés a) pontjában megkövetelt mértéket.

[37] Megállapította, hogy a mentésvezetők esetében a felelősség és a döntéshozás szükségessége (33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 5. sz. melléklet 1., 2. pont), mint jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázatként értékelhető tevékenység kiterjedtebb időtartamban, a velük egy műszakban dolgozó mentésirányító által fogadott hívás ideje alatt áll fenn. Arra azonban nem áll adat rendelkezésre – sem az alperes, sem a szakértői szerv által végzett munka higiénizációs vizsgálat alapján – hogy ez a munkaidő mekkora részét teszi ki.

[38] A nappali műszakban a mentésvezető mellett három mentésirányító dolgozott, az éjszakai műszakban két mentésirányító, így átlagot meghaladó magasabb érték esetében a mentésvezetőkre – a menetirányítóként és műszakonként átlagosan elfogadott 10 %-os hívásfogadási időt figyelembe véve – magasabb értékkel számolva megállapítható, hogy a jogszabályban megállapított egészségkárosító kockázat feltétele azon naptári hónapok esetén, amikor a mentésvezetői szerepkör és a nappali szolgálat legalább a havi 14 lehetséges szolgálatához képest havi 7 alkalommal felmerült a perbeli időszakban.

[39] Az I. rendű felperes esetében olyan naptári hónap amikor a perbeli időszakban mentésvezetőként látta el feladatát 22 alkalommal történt, a VII. rendű felperes esetében 16 alkalommal, a XII. rendű felperes esetében pedig két alkalommal, a többi perben álló felperes esetében ilyen jogszerzésre alkalmat adó naptári hónap nem merült fel. Kifejtette, hogy az

ítélőtábla végzésében rögzített iránymutatáshoz képest is csak ennyiben értékelhette az alperes terhére a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 206. § (2) bekezdése alapján, hogy a mentésvezetői halmozott kitettség kérdésében további adatot nem tudott szolgáltatni. E körben megjegyezte, hogy kifejezetten erre az adatkörre nyilvántartás vezetési kötelezettsége nincs az alperesnek, illetve a munkaidőtükör készítése során az adatokat a szakértő sem tárta fel.

[40] Sajátos mérlegelési szempontként rögzítette, hogy „nincs kockázati illetménypótlék fizetésére jellemző országod gyakorlat a mentésvezetői szerepkör esetén, illetve abban az értelemben nem erősen szinallagmatikus jellegű kötelemről van szó, hogy a közpénzügyi finanszírozottság (a közérdekű elem) is jellemzője a jogviszonynak”.

[41] Rámutatott, hogy a Kjt. 72. § (1) bekezdés a) pontja szerinti értelemben vett kitettséget adó - jogszabályban meghatározott - egészségkárosító kockázat szakértői értékeléssel határozható meg, és szűkebben értelmezhető, mint a foglalkozás-egészségügyi – munkaegészségügyi értékelési és munkabiztonsági kockázati értékelés – kockázatkezelés szempontjából orientatív jellegű 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 5. mellékletében feltüntetett fokozott pszichés terhelés körében értékelhető körülmények, illetve az Mtv. 87. § 1/F., illetve 1/H. pontjaiban taglalt egészségkárosító kockázat vagy pszichoszociális kockázat fogalma.

[42] A Kjt. 72. § (1) bekezdése akkor alkalmazható, ha a szakmai konszenzus alapján elfogadható vagy eltérhető szintre nem csökkenthető a kockázat. A Kjt. 72. § (1) bekezdés a) pontja értelmezése során az előbbi normaforrásoktól eltér az értelmezés iránya, a jogszabályhely sajátos kitettség kompenzáló funkciója miatt. Egyetértett a bíróság azzal az alperesi érveléssel, hogy a kockázatterteléskben megjelenő pszichés kockázatok rejtő terhelés nem kétségtelenül egészségkárosító kockázat, az egészségkárosító kockázatként minősítés szakértői bizonyításra tartozik.

[43] A kockázati illetménypótlékot havi 20 000 forintos összeggel számította ki.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[44] Az ítélettel szemben a felperesek és az alperes is fellebbezéssel éltek.

[45] A felperesek elsődleges fellebbezési kérelmükben az elsőfokú ítélet I., VII. és XII. rendű felperesek kereseteinek helyt adó rendelkezésein túli részében történő megváltoztatását és az I., II., III., IV., V., VI., VII. és XII. rendű felperesek módosított keresetének teljes egészében helyt adó határozat hozatalát, az alperes Kjt. 72. § (3) bekezdés szerinti mértékű illetménypótlék és középáramnyos kamata megfizetésére kötelezését kérték. A döntés meghozatalát a rendelkezésre álló adatok alapján, szükség esetén pedig a másodfokú eljárásban lefolytatandó további szakértői bizonyítás eredményeként kérték. Másodlagos fellebbezési kérelmük az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítására irányult. Kérték továbbá az alperes első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését is a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. §-a alapján, áfa-val növelten.

[46] Kifejtették, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás és az abból levont következtetések az ügy érdemét tekintve túlnyomórészt tévesek. Az elsőfokú ítélet sérti a Kjt. 72. § (1) bekezdését, az Mvt. 87. § 1/F. és 1/H pontját, a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatásról szóló 27/1995. (VII. 25.) NM rendelet 7. § 4. pontját, a 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 5. számú mellékletének 1., 2., 6. és 7. pontjait, a képernyő előtti munkavégzés minimális egészségügyi és biztonsági követelményeiről szóló 50/1999. (XI. 3.) EÜM rendelet 2. § b) pontját, továbbá a rPp. 8. § (2), (3) bekezdéseit, valamint a 221. § (1) bekezdését.

[47] A képernyős munkahelyen történő munkavégzéssel kapcsolatban azt emelték ki, hogy az elsőfokú ítélet [116] bekezdésében is rögzített szakértői megállapítás szerint a felperesek teljes képernyő előtti munkával töltött ideje átlagos munkaidejük több mint 50 %-át teszi ki. Ebből pedig álláspontjuk szerint egyenesen következik a felperesek kockázati pótlékra való jogosultsága tekintettel arra, hogy a 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 5. számú mellékletének 6. pontja külön nevesíti a képernyős munkahelyen történő munkavégzést fokozott pszichés terheléssel járó tevékenységként.

[48] E körben rámutattak, a megismételt eljárást lezáró hatályon kívül helyező végzés [36] bekezdésében a Szegedi Ítéltábla kifejtette előbbiekkal kapcsolatos – felperesével azonos – álláspontját, amely a rPp. 252. § (4) bekezdése, illetve az 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény 4. pontja folytán az elsőfokú bíróságra kötelező.

[49] Kifogásolták, hogy a másodfokú bíróság végzésének iránymutatása ellenére az elsőfokú bíróság ismételten arra a jogszabállyal ellentétes következtetésre jutott, hogy a képernyős munkahelyen történő munkavégzés önmagában nem, csak további feltételek teljesülése esetén tekinthető fokozott pszichés terheléssel járó, és ezáltal kockázati pótlékot megalapozó tevékenységnek.

[50] Álláspontjuk szerint ugyanis az előbbi megállapítást az elsőfokú bíróság a szakértő jogszabállyal, illetve a másodfokú bíróság iránymutatásával ellentétes megállapítására alapította. A szakértő ugyanis a kompetenciáján túlterjeszkedett, továbbá a jogszabályban foglaltakkal, valamint a másodfokú végzésben megfogalmazott utasításokkal ellentétes következtetéseket vont le, amikor különbséget tett a képernyős munkahelyen történő munkavégzés egyes elemei között tekintettel, hogy az képernyős operatív tevékenység, illetve hívások kezelése, vagy ezeken kívül eső munkavégzés és ez utóbbiak vonatkozásában csak eseti jelleggel látta fennállónak a fokozott pszichés terhelést. E körben hangsúlyozták, a szakértő önkényesen nem támaszthat további feltételt az NM rendelet 5. sz. melléklet 6. pontjában foglaltak teljesüléséhez. Felhívták a figyelmet arra is, hogy a szakértő 1981. évi, azaz 41 éves szakirodalomra hivatkozva érvel a hatályos jogszabály ellenében, amit kifejezetten aggályosnak tartottak.

[51] Az előbbiek alapján levont elsőfokú ítéleti megállapítást nemcsak a jogszabályi rendelkezésekkel és a másodfokú hatályon kívül helyező végzés iránymutatásával, hanem a Kúria eseti döntéseivel is ellentétesnek látták.

[52] Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság semmilyen jogszabályt nem jelölt meg azon megállapítása alapjául, mely szerint a Kjt. 72. § (1) bekezdése csak abban az esetben alkalmazható, ha a szakmai konszenzus alapján elfogadható, vagy eltűrhető szintre nem csökkenthető a kockázat. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság ezen megállapítása minden jogi alapot nélkülöz, sőt jogszabállyal kifejezetten ellentétes, szűkítő jogértelmezést takar.

[53] Az előbbiekkal szemben perdöntőnek azt tartották, hogy a szakértő szakvéleményében és annak kiegészítésében is következetesen állította a képernyős munkahelyeken történő munkavégzés tényét, továbbá megállapította azt is, hogy a felperesek teljes képernyő előtti munkával töltött ideje átlagosan a munkaidejük több mint 50 %-át teszi ki. Kifejtették, bár a szakértő „képernyő előtti munkával töltött idő” vonatkozásában állapította meg, hogy az a munkaidő többségében fennáll, ami szűkebb kategória a jogszabályban megkívánt „képernyős munkahelyen történő munkavégzés-nél”, az arány így is eléri a Kjt. 72. § (1) bekezdés a) pontjában előírt mértéket.

[54] A mentésvezetők tekintetében utaltak arra is, hogy a szakértői véleményből kitűnően esetükben a saját maguk által bonyolított hívásokon túl a velük egy műszakban dolgozó valamennyi mentésirányító által kezelt hívások idején is fennáll a felelősség és döntés szükségessége, mint fokozott pszichés terheléssel járó tevékenység. Rámutattak, e körben a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság adatszolgáltatás kiegészítésére hívta fel az alperest, amely azonban továbbra sem történt meg. Hangsúlyozták, a hatályon kívül helyező másodfokú végzés szerint ebben az esetben le kell vonnia az elsőfokú bíróságnak a mulasztás jogkövetkezményeit.

[55] Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a mentésvezetők kitettség-halmozódásának mértékét sajátosan értékelte, levezetése követhetetlen.

[56] Aggályosnak találták, hogy utalás szintjén sem jelenik meg a képernyős munkahelyen történő munkavégzés annak ellenére, hogy korábban az elsőfokú bíróság által megfogalmazottak alapján arra lehetett következtetni, hogy a fokozott pszichés terhelés a „képernyős operatív tevékenység” során fennáll. Az elsőfokú bíróság a képernyős munkahelyen történő munkavégzést tehát semmilyen mértékben nem vette figyelembe a számítása során.

[57] Problémásnak értékelték, hogy az elsőfokú bíróság sajátos mérlegelési szempontként jelölte meg a kockázati pótlék „közpénzügyi finanszírozottságát”, valamint, hogy „nincs kockázati illetménypótlék fizetésére jellemző ismert országos gyakorlat a mentésvezetői szerepkör esetében”. Álláspontjuk szerint ugyanis az illetménypótlék közpénzügyi finanszírozottságát a mérlegelés körébe vonni minden alapot nélkülöz, és az sem állapítható meg, hogy ez a körülmény a bíróság szerint milyen módon értékelendő. Érvelésük szerint a felperesi követelések alaposságát semmilyen módon és mértékben nem befolyásolja az, hogy adott esetben milyen forrásból kerül megfizetésre. Az országos gyakorlat hiánya, mint mérlegelési szempont esetében még kevésbé érthető, hogy az hogyan tudja befolyásolni a bíróság döntését.

[58] A mentésirányító szerepkörrel kapcsolatban ugyancsak azt emelték ki, hogy a perben kirendelt szakértő esetükben is azt az összefoglaló megállapítást tette, hogy a teljes

képernyő előtti munkával töltött idejük átlagosan több, mint munkaidejük felét teszi ki. Rámutatott továbbá arra, hogy ők is végeznek a képernyős munkahelyen történő munkavégzésen felül is további fokozott pszichés terheléssel járó tevékenységet (különösen nagy felelősség viselése emberekért, anyagi értékekért, döntés szükségessége nehezen áttekinthető helyzetbe, új helyzetekben hiányos információ alapján, ellentmondó információk alapján bonyolult szabályok, összefüggések, utasítások alapján, egymást gyorsan követő problémákban, emberekkel foglalkozás kötelezettsége konfliktusveszélyes helyzetekben).

[59] Kiemelték, hogy az elsőfokú bíróság ugyan tanúként hallgatta meg (tanú 1 neve)-t, azonban vallomásából a per érdemére vonatkozó lényeges megállapításokat mellőzött. Etekintetben kérték a tényállás kiegészítését.

[60] A felperesek fellebbezésével kapcsolatban az alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

[61] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen kérte, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a felperesek keresetét teljes mértékben utasítsa el, és kötelezze őket perköltség megfizetésére. Másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására kötelezésére irányult.

[62] Állítása szerint az elsőfokú bíróság ítélete több ponton iratellenes és nincs összhangban a perben tett nyilatkozatokkal sem.

[63] Az elsőfokú ítélet [5] bekezdésének tartalmát kifogásolva rámutatott, hogy a mentésirányító tevékenység során a mentő dolgozók a (platform 2 neve) programot használják, amelynek funkciója a döntés támogatás, a (platform 2 neve) tulajdonképpen maga a mentésirányító rendszer.

[64] Az ítélet [9] bekezdése álláspontja szerint azért nem felel meg a rendelkezésre álló bizonyítékoknak, mert a P1 szintű, vagyis a mentésirányító vonalban maradását indokló riasztás az összes riasztás hozzávetőleg 5 %-át teszi ki, szemben az elsőfokú ítéletben szereplő 10-15 %-kal.

[65] További érvelése szerint az éjszakai műszakban beérkező hívások száma a perrel érintett időszakban az elsőfokú ítéletben szereplő darabszám felére tehető. E körben előadta, hogy önellentmondó és nem értelmezhető az elsőfokú ítélet [14] bekezdésében szereplő „speciális körülménynek tekinthető riasztás” kitétel, mivel a mentésirányítás nem ismer ilyen fogalmat. Ezzel összefüggésben az ítélet [16] bekezdésében szereplő számok sem fedik a valóságot, mert nem a beérkező hívások 70-80 %-ánál nem kell vonalban maradni, hanem legalább 90 %-ában, de még inkább 95 %-ában.

[66] Kifejtette, szintén nem áll összhangban a rendelkező résszel az elsőfokú ítélet [16] bekezdésének azon megállapítása sem, mely szerint „van azonnali és korábban hívott vonulás, az esetek 70-80 %-ában azonnali vonulással történik a mentés. A bejelentés szintjét is meg kell határozni, ahhoz képest lehet eldönteni, hogy mentőkocsi (legalacsonyabb szint),

vagy esetkocsi vonuljon”. A mentésirányítói munkát ez nem befolyásolja, mivel az adott megye mentő gépkocsi parkja elegendő.

[67] Álláspontja szerint nincs összhangban a per során előadottakkal és bizonyított tényekkel azon ítéleti megállapítás sem, hogy „van az azonnali vonulást igénylő feladat, van a két órán belüli és van az őrzött betegszállítás, ezen belül is van azonnali, két órán belüli és van az előre bejelentett meghatározott időpontra vonatkozó, de olyan is van, amikor a háziorvos kéri a betegszállítást és ott is van azonnali és két órán belüli. A kórház, illetve háziorvos rendelkezésére történt ellenőrzött mentőszállítás lényegében ugyanaz azzal az eltéréssel, ha kórházi a rendelkezés, akkor előfordulhat, hogy magasabb egység kell (esetkocsis, vagy helikopteres szállítás szükséges, pl.: egyik intenzív osztályról a másik intenzív osztályra)”. Az előbbiekkal kapcsolatban hangsúlyozta, a mentési feladat fogalmilag csak azonnali lehet, minden más eset kizárólag betegszállítási feladat, amelyek során semmi nem indokolja a vonalban maradáást.

[68] Álláspontja szerint a perben beszerzett szakértői véleménnyel és az eljárás során becsatolt iratokkal ellentétben az elsőfokú ítélet [28] bekezdésében foglalt megállapítás, tekintettel arra, hogy a mentésirányítási rendszer átlátható, nem bonyolult, valamennyi folyamat részletes szabályozáson alapul, a mentésirányításban dolgozók szerepkörei egyértelműek.

[69] Hivatkozása szerint nem támasztja alá a rendelkező részben foglaltakat az elsőfokú ítélet [32] bekezdésének azon megállapítása sem, hogy bár a felperesek nem kötelesek folyamatosan megszakítás nélkül nézni a monitort, mégis nyomon követik a mentési folyamatokat. Túl azon, hogy életszerűtlen is, minthogy nem kötelező, erre alapozni az alperes felelősségét nem lehet.

[70] Iratellenesnek nevezte az elsőfokú ítélet [76] bekezdését tekintettel arra, hogy a nehezen áttekinthető helyzet és az új helyzet, mint fokozott pszichés terheléssel járó feladat sem jelentkezhethet, mivel a mentésirányítók tevékenységei sémákra bonthatóak, így nem áll fenn a 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 5. § mellékletében foglalt kockázati tényező. Szintén nem támasztja alá a rendelkező részben foglalt alperesi marasztalást az a megállapítás, hogy zavaró tényezők állnak fenn, túl azon, hogy a mentésirányításban nem alkotó szellemi munkát kell végezni, továbbá a zajról maga az elsőfokú ítélet mondja korábban, hogy elhanyagolható.

[71] Az elsőfokú ítélet [116] bekezdése kapcsán hangsúlyozta, hogy a perrel érintett időszakban kizárólag a hívásfogadásokra szűkítve az alábbi adatok állnak rendelkezésre: munka 11 %, készenlét (mely a várakozást jelenti) 71 %, „nem elérhető” 11 %, utómunka 6 %. Ebből arra következtetett, hogy a monitorfigyelés, illetve a kitettség a munkaidő 11, legfeljebb 17 %-ában értelmezhető.

[72] Vitatta a mentésvezetők esetében a kockázatok kumulációját is, figyelemmel arra, hogy a mentésvezetőknek nem kell hívást fogadniuk, továbbá csekély számú kivételtől eltekintve van riasztható egysége, valamint nem világos az sem, hogy az elsőfokú bíróság mi alapján számolt a lehetséges magasabb értékkel.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[73] Az ítéltábla – kötelező hatályon kívül helyezésre okot adó körülmény fennálltának hiányában – az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül. Hangsúlyozza, hogy a rPp. 235. § (1) bekezdésének első mondatára figyelemmel korlátnak nemcsak az minősül, hogy a fellebbező a másodfokú bíróságtól milyen döntést kér, hanem az is, hogy azt milyen okból teszi. Ezért az ítéltábla kizárólag a fellebbezésben foglalt hivatkozások megalapozottságát vizsgálta. A fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

[74] A felperesek fellebbezése alapos, az alperes fellebbezése alaptalan.

[75] A jelen jogvita lényegét az jelenti, hogy a felperesek esetében fennálltak-e a Kjt. 72. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételek, ugyanis erre alapítottnan terjesztették elő az egészségkárosító kockázati pótlék iránti keresetüket. E jogszabályi rendelkezés alapján a közalkalmazott a vitatott pótléokra akkor válik jogosulttá, ha foglalkoztatására munkaideje legalább felében jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázatok között kerül sor. Ez pedig három kérdés vizsgálatát teszi indokolttá, egyrészt, hogy a felperesek munkavégzésük során milyen egészségkárosító kockázatoknak voltak kitéve, másrészt, hogy ezek közül melyek a jogszabályban meghatározottak, harmadrészt pedig, hogy a figyelembe vehető egészségkárosító kockázatoknak való kitettségük eléri-e munkaidejük legalább felét.

[76] Annak megállapítása, hogy mi minősül a Kjt. 72. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt illetménypótlékot megalapozó – jogszabályban meghatározott – egészségkárosító kockázati tényezőnek, jogkérdés, annak megállapítása viszont, hogy az adott esetben milyen egészségkárosító kockázati tényezők álltak fenn és milyen időtartamban, szakkérdés (Kúria Mfv.I.10.269/2016/11., Mfv.II.10.580/2016/6.).

[77] A jelen esetben az értékelendő egészségkárosító kockázat jogszabályi meghatározottságát két rendelkezés alapozza meg, egyrészt az Mvt. 87. § 1/H. pontja, másrészt a 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 5. mellékletének 6. pontja. Az Mvt. értelmező rendelkezéseket tartalmazó 87. § 1/H. pontja csupán általánosan határozza meg a pszichoszociális kockázat fogalmát. Ahhoz, hogy az ebben meghatározott hatások vonatkozásában a közalkalmazott illetménypótlékban részesüljön, olyan konkrét egészségkárosító – az adott esetben pszichoszociális – kockázati tényezőnek kell őt érnie a foglalkoztatás során, amely szintén jogszabályban került meghatározásra. E tekintetben a már említett kúriai döntések értelmében figyelembe veendő 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 5. melléklete – a felperesek hivatkozásának megfelelően és az ítéltábla hatályon kívül helyező végzésében kifejtettek szerint – külön, önálló pontban (6. pont) említi a képernyős munkahelyen történő munkavégzést, mint fokozott pszichés terheléssel járó tevékenységet, ezért az már önmagában megalapozza az egészségkárosító kockázati pótlékra való jogosultságot. Ebből következően viszont önmagában vizsgálandó, nem pedig egyéb fokozott pszichés terheléssel járó tevékenységekkel együtt. Amennyiben ugyanis a jogszabály önmagában a képernyős munkahelyen történő munkavégzést – egészségkárosító kockázat

eredőjeként tekinthető – fokozott pszichés megterhelésként nevesíti, sem a bíróság, sem a szakértő nem támaszthat az egészségkárosító kockázat fennálltának megállapításához ennél több, ezen túlmenő feltételt, ahogyan azt az ítéltábla a megelőző eljárásban hozott hatályon kívül helyező végzésében már részletesen kifejtette.

[78] Mindezek miatt a felperesek helyesen érveltek azzal, hogy a szakértő túlterjeszkedett a kompetenciáján, amikor – a jogszabályokban, a kúriai döntésekben és az ítéltábla hatályon kívül helyező végzésében foglaltakkal szemben – arról a jogkérdésről foglalt állást, hogy a képernyős munkahelyen történő munkavégzés nem teljes terjedelmében minősül fokozott pszichés terheléssel járó tevékenységnek, ekként egészségkárosító kockázati tényezőnek. Szakkérdésnek ugyanis a korábban kifejtettek szerint csak az minősül, hogy ez a jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázati tényező a felperesek munkavégzése során fennáll-e, ha igen, milyen mértékben.

[79] A képernyős munkahely fogalmát az 50/1999. (XI.3.) EÜM rendelet 2. § b) pontja határozza meg, amely szerint képernyős munkahely olyan munkaeszközök együttese, amelyhez a képernyős eszközön kívül csatlakozhat adatbeviteli eszköz (billentyűzet, scanner, kamera, egyéb adatbeviteli eszköz) egyéb perifériák (mutató eszköz, nyomtató, plotter, lemezegység, modem stb.) esetleges tartozékok ember-gép kapcsolat meghatározó szoftver, irattartó, munkaszék, munkaasztal, vagy munkafelület, telefon, valamint közvetlen munkakörnyezet.

[80] A megismételt eljárásban a szakértő egyértelműen megállapította, hogy a felperesek képernyős munkahelyen történő munkavégzése a munkaidejük több, mint 50 %-ában fennáll. A felperesek helyes hivatkozása szerint – a fent kifejtettek értelmében – ennek a szakértői megállapításnak van perdöntő jelentősége, ugyanis ez azt jelenti, teljesülnek az egészségkárosító kockázati pótlék Kjt. 72. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt feltételei.

[81] Figyelemmel arra, hogy a képernyős munkahelyen történő munkavégzés olyan mértékű volt, amely önmagában is megalapozta a felperesek kockázati illetménypótlékra való jogosultságát, nem volt szükséges vizsgálni a felperesek hivatkozásai közül a mentésvezetők kitettség-halmozódását a mentésirányítók további fokozott pszichés terheléssel járó tevékenységét és a tényállás mentésvezetők felelősségének, terhelésének mértéke tárgyában történő kiegészítésének szükségességét.

[82] Ugyanezen okból nem volt perdöntő jelentősége azon alperesi hivatkozásoknak sem, hogy milyen programot használnak a mentésirányítók, a hívások hány százalékánál kell vonalban maradniuk, hogy különül el a betegszállítási feladat és a mentési feladat, a mentésirányítók nyomon követik-e a mentési folyamatokat, egyéb fokozott pszichés terhelést jelentő kockázati tényezők milyen mértékben állnak fenn, illetve az elsőfokú ítélet hívásfogadásokkal kapcsolatban rögzített adatai helytállóak-e.

[83] Ugyanakkor megalapozottan kifogásolták a felperesek az elsőfokú bíróság „sajátos mérlegelési szempontok” körében rögzített indokolását. Az elsőfokú bíróság ugyanis helytelenül és szükségtelenül utalt a kockázati pótlék „közpénzügyi finanszírozottságára”, valamint arra, hogy „nincs kockázati illetménypótlék fizetésére jellemző ismert országos gyakorlat a mentésvezetői szerepkör tekintetében”. Egyrészt az illetménypótlékra való

jogosultság körében nem tesz különbséget a jogszabály abban a tekintetben, hogy az milyen forrásból kerül kifizetésre, ezért ezt nem lehet mérlegelési körbe vonni. Másrészt mérlegelési szempontból a kockázati illetménypótlék fizetésére jellemző országos gyakorlat hiányának nincs relevanciája. Ezért az ítéltábla ezen két kifogásolt részt mellőzi az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából.

[84] Az összecszerűség tekintetében helytállóan hivatkozott a II. rendű felperes arra, hogy az elsőfokú bíróság tévesen rögzítette 1 800 000 forintban a keresetét, az helyesen – a 87. számú jegyzőkönyvbe foglalt utolsó keresetmódosításnak megfelelően – 1 880 000 forint.

[85] A felpereseket megillető összegek számítási módját és azok összecszerűségét a fellebbezések egyebekben nem érintették.

[86] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges tényállást kellő mértékben feltárta, azonban az irányadó jogszabályból helytelen következtetést vont le, ezért a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az I., VII. és XII. rendű felperesek vonatkozásában az őket megillető kockázati illetménypótlék összegét a kereseti kérelmüknek megfelelő mértékűre felemelte, a II., III., IV., V., VI. rendű felperesek vonatkozásában pedig az elsőfokú bíróság döntését megváltoztatva kötelezte az alperest a kereseti kérelmeknek megfelelő összegű kockázati illetménypótlék és ezen összegek után járó kamat megfizetésére.

[87] A késedelmi kamat mértéke a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:48. § (1) bekezdésén, és a 454/2022. (XI.9.) kormányrendelet 1. §, és 2. §-án alapul.

[88] Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása következtében a felperesek az elsőfokú eljárás tekintetében teljes egészében pernyertesek lettek, ezért az ítéltábla a rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes alperest az elsőfokú eljárásban és a megelőző másodfokú eljárásban felmerült fejenként 100 000 forint perköltség megfizetésére.

[89] Az elsőfokú eljárás során mindösszesen 3 778 949 forint állam által előlegezett költség merült fel, a teljes összeg megfizetésére az alperes a rPp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles.

[90] A felperesek a másodfokú eljárásban is teljes egészében pernyertesek lettek, ezért az alperes a rPp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az I., VII. és XII. rendű felperes részére 40 000 forint, míg a többi felperes részére 50 000 forint perköltség megfizetésére. A perköltség mértékét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése alapján állapította meg azzal, hogy az az áfa-t már tartalmazza.

[91] A másodfokú eljárásban a felperesek fellebbezése folytán a pertárgyérték 14 140 000 forint volt. Ennek figyelembevételével a fellebbezési eljárás illetéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. § (1) bekezdése alapján 1 131 200 forint, ami az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján marad az állam terhén.

Szeged, 2023. január 24.

Dr. Szöllősiné dr. Tóth Zsuzsanna s.k.

a tanács elnöke

Dr. Gál Attila s.k.

előadó bíró

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.

táblabíró